

Sygn. akt II CSK 179/19

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M.A.
przeciwko Miastu K. reprezentowanemu przez Prezydenta Miasta K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 14 listopada 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz
pozwanej.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powoda M.A. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 lutego 2018 r., oddalającego jego powództwo przeciwko Miastu K. o zapłatę kwoty 52.050 zł (punkt I) oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego (punkt II).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powód wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Jego zdaniem, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące interpretacji art. 46 ust. 3 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie

gminnym w odniesieniu do oceny braku kontrasygnaty po spełnieniu świadczenia przez kontrahenta gminy, nadto dotychczasowa linia orzecznicza sądów, w tym Sądu Najwyższego, w zakresie skuteczności udzielenia kontrasygnaty w sposób dorozumiany nie jest jednolita i budzi rozbieżności w orzecznictwie. Wątpliwość dotyczy sytuacji, w której kontrahent gminy świadczył usługi na rzecz gminy, ta je przyjmowała (korzystała z nich) i wydawała polecenia w tym celu. Dotyczy także stanowiska Sądu odwoławczego, że kontrasygnaty takiej nie można udzielić w sposób ustny (dorozumiany), gdyż powinna mieć ona formę pisemną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14,

nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Z kolei powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. postanowienia z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ., z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, nie publ., z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie dostarcza wystarczających argumentów na rzecz stwierdzenia, że przesłanki te zostały spełnione. Sygnalizowane w nim kwestie zostały już wystarczająco wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wbrew stanowisku Sądów obu instancji wynika z niego, że kontrasygnata może być udzielona w sposób dorozumiany, jak również że bezskuteczność czynności

dokonanej bez wymaganej kontrasygnaty może być sanowana przez wykonanie zobowiązania pieniężnego przez jednostkę samorządu terytorialnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 117/09, OSNC-ZD 2010, z. A, poz. 18, z dnia 3 października 2012 r., II CSK 97/12, nie publ., z dnia 15 marca 2013 r., V CSK 180/12, nie publ., z dnia 6 listopada 2014 r., II CSK 28/14, OSNC-ZD 2016, z. A, poz. 9, z dnia 19 października 2016 r., V CSK 716/15, nie publ. i z dnia 12 października 2018 r., V CSK 469/17, nie publ.). Decydujące jest tu zatem działanie samej jednostki, a dawniejszy, powoływany w skardze kasacyjnej pogląd, że może tu także chodzić o wykonanie umowy przez jej kontrahenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2000 r., III CKN 608/98, OSNC 2000, Nr 9, poz. 172), pozostał w orzecznictwie Sądu Najwyższego odosobniony.

W świetle przywołanych w skardze kasacyjnej argumentów nie można uznać, że błędne stanowisko Sądu odwoławczego zaważyło na rozstrzygnięciu. Wyjawszy bowiem swe własne działanie, dorozumiane udzielenie kontrasygnaty powód wiąże z przyjmowaniem usług przez pozwaną (korzystaniem z nich) i wydawaniem poleceń w tym celu. Tymczasem wydawanie „poleceń” wykonania usług ani „odbior” świadczenia nie może być zrównany z dorozumianym udzieleniem kontrasygnaty, chyba że – co jednak nie wynika z ustaleń i na co skarżący się nie powołuje – w czynnościach tych brał udział skarbnik gminy (główny księgowy budżetu) lub osoba przezeń upoważniona (por. art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obecnie tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm. I wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2018 r., V CSK 469/17). Samo spełnienie świadczenia przez powoda może być jedynie źródłem zobowiązania z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 w związku z art. 410 k.c., por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2018 r., V CSK 469/17).

Skarżący nie powołuje się też na inne, uznane w orzecznictwie zdarzenie w postaci spełnienia przez gminę uzgodnionego świadczenia pieniężnego, które może wywoływać skutek konwalidujący, jeżeli - pominąwszy kwestię kontrasygnaty – było zgodne z prawem, a w szczególności z art. 44 i art. 46 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (obecnie tekst jedn. z 2019 r., poz. 869

ze zm. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2018 r., V CSK 469/17).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz – co kosztów - art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

aj